

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

**RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
DRUHÁ SEKCE**

VĚC BUCHEŇ proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 36541/97)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

26. listopadu 2002

*Tento rozsudek se stává konečným za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy.
Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Bucheň proti České republice

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající jako senát ve složení:

p. J.-P. COSTA, *předseda*,

p. A. B. BAKA,

P. GAUKUR JÖRUNDSSON,

p. L. LOUCAIDES,

pí V. STRÁŽNICKÁ,

p. C. BÎRSAN,

p. M. UGREKHELIDZE, *soudci*,

a p. T. L. EARLY, *zástupce tajemnice sekce*,

po poradě konané ve dnech 1. října a 5. listopadu 2002 vydává následující rozsudek, přijatý téhož dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení byla zahájeno stížností (č. 36541/97 Sb.) namířenou proti České republice, která byla podána dne 16. května 1997 českým státním občanem, panem Antonem Bucheněm (dále jen „stěžovatel“) Evropské komisi pro lidská práva (dále jen „Komise“) v souladu s ustanovením původního článku 25 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Stěžovatele před soudem zastupuje pan J. Staněk, člen České advokátní komory. Česká vláda (dále jen „vláda“) je zastoupena svým zmocněncem panem V. Schormem.

3. Přes zákaz diskriminace daný článkem 14 Úmluvy se stěžovatel cítil diskriminován zejména ve věci přiznání výsluhového příspěvku a tvrdil, že došlo k porušení jeho práva na pokojné užívání majetku, zaručeného článkem 1 Protokolu č. 1.

4. Stížnost byla Soudu předložena dne 1. listopadu 1998, tj. v den, kdy vstoupil v platnost Protokol č. 11 k Úmluvě (článek 5 odst. 2 Protokolu č. 11).

5. Stížnost byla přidělena třetí sekci Soudu (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl v souladu s článkem 26 odst. 1 Jednacího řádu Soudu ustaven senát, určený k projednání stížnosti (článek 27 odst. 1 Úmluvy). Po vyloučení pana K. Jungwierta, soudce zvoleného za Českou republiku (článek 28 Jednacího řádu Soudu), určila vláda paní V. Strážnickou, soudkyni zvolenou za Slovenskou republiku, aby zasedala jako soudce *ad hoc*.

6. Rozhodnutím ze dne 27. dubna 2000 senát prohlásil stížnost za částečně přijatelnou.

7. Jak stěžovatel, tak i vláda předložili svá písemná vyjádření k odůvodněnosti stížnosti (článek 59 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). Po dohodě se stranami senát rozhodl, že není důvodu pro konání ústního jednání ve věci samé (článek 59 odst. 2 *in fine* Jednacího řádu Soudu) a každá ze stran proto předložila své písemné stanovisko k vyjádření druhé strany.

8. Dne 1. listopadu 2001 Soud obměnil složení svých sekcí (článek 25 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). Předmětná stížnost byla přidělena takto pozměněné druhé sekci (článek 52 odst. 1).

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

9. V roce 1972 se stěžovatel stal vojákem z povolání. V roce 1982 byl jmenován vojenským soudcem. Dne 22. června 1992 podepsal prezident republiky jeho oficiální jmenování.

10. Dne 1. ledna 1993 nabyla účinnosti Ústava České republiky. Článek 110 Ústavy rušil existenci vojenských soudů k 31. prosince 1993. Dne 1. ledna 1993 nabyl účinnosti ústavní zákon č. 29/1993 Sb., o některých dalších opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky. Podle čl. 2 odst. 1 tohoto ústavního zákona se soudci vojenských soudů České a Slovenské Federativní Republiky stali, pokud s tím souhlasili, soudci vojenských soudů v České republice. Článek 3 stanovil, že byli považováni za soudce jmenované podle Ústavy České republiky. Dne 30. prosince 1992 stěžovatel vyslovil souhlas se svým přidělením k Vyššímu vojenskému soudu v Olomouci počínaje 1. lednem 1993.

11. Rozkazem ministra obrany č. 205 ze dne 28. září 1993 byl stěžovatel s účinností ke dni 31. prosince 1993 propuštěn ze služebního poměru vojáka podle § 26 odst. 1 písm. c) zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, od 1. ledna 1994 se tak měl stát důstojníkem v záloze. Dne 30. září 1993 stěžovatel potvrdil, že byl o tomto propuštění informován. Podle § 33 a 33a tohoto zákona měl stěžovatel nárok na výsluhový příspěvek a na odchodné.

12. Dne 8. prosince 1993 stěžovatel vyslovil souhlas se svým přidělením ke Krajskému soudu v Ostravě v souladu s § 34 odst. 1 zákona č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích. Dne 21. prosince 1993 jej ministr spravedlnosti k tomuto soudu přidělil s účinností od 1. ledna 1994.

13. Dne 1. ledna 1994 nabyl účinnosti zákon č. 304/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 391/1991 Sb., o platových poměrech soudců, státních notářů, justičních a notářských čekatelů. Podle čl. II odst. 2 tohoto zákona bývalým soudcům vojenského soudu, kteří dali souhlas s přidělením k určitému soudu, nepřísluší po dobu výkonu funkce soudce nárok na výplatu výsluhového příspěvku.

14. Dne 27. ledna 1994 vojenský úřad sociálního zabezpečení potvrdil v souladu s § 33 zákona č. 76/1959 Sb. nárok stěžovatele na přiznání výsluhového příspěvku za období od 1. ledna 1994 do 16. dubna 2011. Současně rozhodl, že v souladu s čl. II odst. 2 zákona č. 304/1993 Sb. se výplata tohoto příspěvku stěžovateli pozastavuje až do ukončení výkonu funkce soudce obecného soudu.

15. Dne 28. dubna 1994 zamítl ředitel odboru zabezpečení osob ministerstva obrany odvolání stěžovatele podané proti rozhodnutí ze dne 27. ledna 1994, což mimo jiné odůvodnil tím, že čl. II zákona č. 304/1993 Sb., který omezuje nabytá práva do budoucna, nemá retroaktivní účinek. Pokud jde o argument stěžovatele o porušení principu rovnosti před zákonem, Ministerstvo obrany prohlásilo, že není příslušné k posuzování slučitelnosti zákona č. 304/1993 Sb. s Listinou základních práv a svobod.

16. Dne 7. června 1994 podali stěžovatel a devět dalších bývalých soudců vojenských soudů nacházejících se ve stejné situaci k Městskému soudu v Praze návrh na zrušení dotyčných rozhodnutí Ministerstva obrany. Tvrdili, že těmito rozhodnutími byl porušen princip právní jistoty a princip ochrany nabytých práv, neboť pozastavení výplaty výsluhového příspěvku podle zákona č. 304/1993 Sb. bylo založeno na nepravé retroaktivitě,

kteřá je v právu přípustná pouze tehdy, působí-li ve prospěch dotčených osob. Podle jejich názoru došlo v tomto případě při uplatnění zákona č. 304/1993 Sb. k neoprávněnému zásahu do jejich zákonně nabytých práv, neboť žádný předpis nestanovil omezení výplaty výsluhového příspěvku předtím, než byl ukončen jejich vojenský služební poměr. Ke dni nabytí účinnosti zákona č. 304/1993 Sb. byli již důstojníky v záloze a zároveň soudci obecných soudů, a nemohli tedy být dotčeni předmětným zákonem, který se týkal pouze soudců vojenských soudů.

17. Dne 11. srpna 1994 vrchní soud, jemuž byl výše uvedený návrh postoupen, vyloučil věc stěžovatele ze společného projednávání.

18. Dne 26. května 1995 zamítl tentýž soud návrh podaný K. F. týkající se téhož problému. K. F. podal následně ústavní stížnost s odůvodněním, že vrchní soud porušil jeho právo na soudní ochranu zaručené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod, princip zákazu diskriminace zaručený v čl. 3 odst. 1 Listiny a princip rovnosti občanů před zákonem ve smyslu čl. 1 Listiny. S odvoláním na čl. 11 odst. 4 Listiny K. F. uvedl, že rozsudkem vrchního soudu došlo k vyvlastnění. Stěžovatel i devět dalších bývalých vojenských soudců žádali o přiznání postavení vedlejších účastníků řízení ve věci K. F., Ústavní soud však jejich návrh dne 7. února 1996 zamítl.

19. Dne 7. března 1996 třetí senát Ústavního soudu přerušil projednávání věci K. F. a navrhl plénu Ústavního soudu zrušit čl. II zákona č. 304/1993 Sb. Podle názoru senátu byl tento článek diskriminační a pozastavení výplaty výsluhového příspěvku nebylo odůvodnitelné veřejným zájmem. Poznamenal také, že někteří soudci a další úředníci vojenských soudů požívají výsluhového příspěvku a že zákon č. 304/1993 Sb. nabyt účinnosti až 1. ledna 1994, tj. až poté, co soudci vojenských soudů opustili armádu a souhlasili se svým přidělením k obecným soudům, a takto již neměli možnost měnit svůj postoj.

20. Dne 25. dubna 1996 vrchní soud přerušil projednávání opravného prostředku stěžovatele v očekávání výsledku řízení ve věci K. F. před Ústavním soudem.

21. Dne 8. října 1996 zamítlo plénum Ústavního soudu návrh třetího senátu na zrušení čl. II zákona č. 304/1993 Sb. a poznamenalo zejména, že:

„(...) stěžovatel mimo jiné namítá, že (...) výplata výsluhového příspěvku je upírána jen bývalým soudcům někdejších vojenských obvodových a vyšších vojenských soudů, kteří setrvali ve služebním poměru vojáka z povolání až do dne 31. prosince 1993 (...). Výsluhový příspěvek je naproti tomu vyplácen bývalým soudcům vojenského kolegia Vrchního soudu v Praze, bývalým vojenským prokurátorům, kteří byli jmenováni soudci obecných soudů, pobírají jej bývalí soudci vojenských soudů, kteří vojenskou justici opustili před 31. prosincem 1993 a poté byli jmenováni soudci obecných soudů. Nerovnost (...) je dána podle stěžovatele i tím, že výsluhový příspěvek je (...) vyplácen bývalým vojákům z povolání, kteří opustili [vojenskou činnou službu] (...).

Při posuzování ústavnosti ustanovení článku II zákona č. 304/1993 Sb. je nutno se zabývat především otázkou, zdali má diskriminační charakter ve vztahu k jiným kategoriím vojáků z povolání, kteří se nacházeli ve stejné či obdobné sociální situaci jako soudci vojenských soudů (...). V souvislosti s ukončením služebního poměru se podle ustanovení § 33 až 33b zákona č. 76/1959 Sb. vojákům vyplácejí dávky jako například výsluhový příspěvek a odchodné (...). Tyto peněžité dávky mají sociální a motivační charakter (...) a kompenzují rovněž omezení některých hospodářských a (...) politických práv [a] (...) mají usnadnit přechod těchto vojáků z povolání do občanského života. Nárok na ně mají všichni vojáci z povolání, kteří splní zákonem stanovené podmínky (...) bez ohledu na svou sociální situaci. (...)

Soudci všech bývalých vojenských soudů (...) byli (...) vojáky z povolání (...). V době jejich služby se na ně tedy vztahovala (...) i ustanovení zákona č. 76/1959 Sb. (...). V důsledku změn v organizaci soudů, vyvolaných zejména přijetím Ústavy České republiky a zákonem č. 17/1993 Sb. (...), část soudců vojenských soudů vyslovila v souladu s článkem II bodem 5 zákona č. 17/1993 Sb. souhlas s přidělením k určitému obecnému soudu (...). V souvislosti s tím byli tito soudci rozkazem ministra

obraný č. 205/1993 Sb. propuštění ze služebního poměru podle § 26 odst. 1 písm. c) zákona č. 76/1959 Sb. (...) Někteří z těchto soudců opustili vojenskou justici dříve, někteří teprve (...) 31. prosince 1993. Posledně uvedeným nebyl výsluhový příspěvek určitou dobu vyplácen (...).

Právní řád do 31. prosince 1993 používal výraz „vojenské soudy“ (...). Ustanovení článku II zákona č. 304/1993 Sb. lze tedy interpretovat dvojím způsobem: buď jako ustanovení, vztahující se pouze na soudce vojenských obvodových a vyšších vojenských soudů, nebo jako ustanovení, vztahující se i na soudce vojenských kolegií vrchních a Nejvyššího soudu, tj. na soudce všech soudů, vykonávajících pravomoc vojenských soudů. Interpretace první vede k diskriminaci (...) uvnitř skupiny bývalých příslušníků vojenské justice, a to tím, že vztahuje zákon č. 304/1993 Sb. pouze na soudce bývalých vojenských obvodových soudů a vyšších vojenských soudů. Jiným bývalým vojákům z povolání, kteří sloužili ve vojenské justici (tj. členům vojenského kolegia Vrchního soudu v Praze a vojenského kolegia Nejvyššího soudu, justičním čekatelům vojenských soudů), umožňuje výsluhový příspěvek vyplácet bez omezení. (...) V situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje dvě různé interpretace, přičemž [pouze] jedna je v souladu s ústavními zákony a mezinárodními smlouvami, (...) není dán důvod ke zrušení tohoto ustanovení. Při jeho aplikaci je úkolem všech státních orgánů vykládat dané ustanovení způsobem, který je v souladu s Ústavou (...). V předmětné věci je tedy nutno (...) [vztáhnout] ustanovení čl. II zákona č. 304/1993 Sb. (...) nejen na soudce bývalých vojenských obvodových a vyšších vojenských soudů, nýbrž i na soudce vojenských kolegií Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu, jakož i na justiční čekatele vojenských soudů.

(...) nutno dále vyřešit otázku, do jaké míry je shodné postavení soudců vojenských soudů, jimž nebyl přiznán výsluhový příspěvek, s postavením bývalých vojenských prokurátorů, jakož i těch bývalých vojáků z povolání, jejichž uplatnění v civilním sektoru je v podstatě bezproblémové (vojenští lékaři, veterináři, technici apod.).

Vyplácení dávek podle zákona č. 76/1959 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bývalým vojenským prokurátorům, kteří se stali ze zákona státními zástupci, je upraveno v § 35 odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb. (...) které je (...) nutno interpretovat *a contrario* a zároveň *per analogiam* tak, že těm, kteří takovýto nesouhlas neprojeví a zůstávají *ex lege* státními zástupci, se dávky podle § 30 až 33b zákona č. 76/1959 Sb. ve znění pozdějších předpisů neposkytují.

Konečně poslední otázkou je srovnání situace bývalých vojenských soudců a těch bývalých vojáků z povolání, jejichž uplatnění v civilním sektoru je v podstatě bezproblémové (...), a kterým právo na výsluhový příspěvek právní úpravou odňato nebylo. Uvedené dvě skupiny osob se však podstatně liší. U soudců vojenských soudů právní úprava zaručila jejich další působení ve funkci soudců obecných soudů (...).

22. Dne 12. prosince 1996 třetí senát Ústavního soudu zamítl ústavní stížnost podanou K. F. s odkazem na nález pléna Ústavního soudu, jímž byl senát ve smyslu čl. 89 odst. 2 Ústavy vázán. Pokud jde o diskriminaci, o níž hovoří K. F., senát poznamenal, že vrchní soud postupoval ve všech obdobných případech shodně a že K. F. tedy nebyl oproti ostatním bývalým vojenským soudcům znevýhodněn. Zdůraznil, že výsluhový příspěvek má sociální a motivační charakter a má usnadnit začlenění bývalých vojáků do občanského života. V okamžiku svého propuštění však byli vojenští soudci v zásadě zvýhodněni oproti jiným vojenským profesím, neboť jim právní řád zaručoval výkon funkce soudce obecného soudu.

23. Dne 27. ledna 1997 zamítl čtvrtý senát Ústavního soudu obdobnou ústavní stížnost podanou P. L., dalším bývalým vojenským soudcem.

24. Rozsudkem ze dne 28. března 1997 zamítl vrchní soud návrh stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 28. dubna 1994. S odkazem na vlastní rozsudek ve věci K. F. soud zejména uvedl, že:

„Nevyplácení výsluhového příspěvku za období výkonu funkce soudce po 1. lednu 1994 nelze považovat za nepřipustnou retroaktivitu. (...) Sporné ustanovení zákona č. 304/1993 Sb. je případem selektivní nepravé retroaktivity. Právo na výsluhový příspěvek (co do základu vzniklé podle starého práva) zůstává zachováno, nic se také nemění na nárocích na výplatu měsíčních částek za období do 31. prosince 1993. Pouze a jen za podmínek uvedených v novém zákoně a až od jeho účinnosti zaniká nárok na výplatu jednotlivých měsíčních částek příspěvku. (...)

Stávající právní úprava, pokud se týká práv a povinností vyplývajících ze služebních poměrů vojáků, obsahuje řadu odlišností od pracovněprávních vztahů. Na jedné straně se jedná o určitá omezení práv či o stanovení některých povinností nad běžný rámec. V souvislosti s tím na straně druhé zákonná úprava přiznává této kategorii osob určitá zvýhodnění (...). Tato odchylná právní úprava má bezesporu své opodstatnění. Vychází z veřejného zájmu na zajištění obrany republiky, ze specifík služby v armádě nezbytných pro řádné plnění jejich úkolů apod. Některé odlišnosti mají i sociální aspekt. Tak je tomu i v případě výsluhového příspěvku, kdy je nutno přihlédnout k tomu, že značná část vojáků v případě skončení služebního poměru, vzhledem k jejich často poměrně úzce zaměřené kvalifikaci a k jejich praxi, nemůže nalézt uplatnění na úrovni odpovídající jejich dosavadnímu zařazení. (...). Jsou tedy podle názoru soudu pro tuto odlišnou právní úpravu dána objektivní kritéria a nejedná se o porušení principu rovnosti před zákonem.

Státu je nutno přiznat i oprávnění, aby z poskytování výhod vyplývajících ze služebního poměru vojáků z povolání vyloučil určitou kategorii osob, u které tato objektivní kritéria (...) splněna nejsou buď zcela, a nebo v podstatné části. Takovým vynětím je právě ustanovení článku II odst. 2 zákona č. 304/1993 Sb. Toto ustanovení se týká pouze a jen těch osob, které i nadále vykonávají funkci soudce. Není tedy u nich dán zmíněný sociální aspekt, neboť i nadále vykonávají funkci srovnatelnou a často totožnou (...) s jejich předchozím zařazením, z níž navíc nemohou být v zásadě odvoláni. Nelze tedy dovodit, že by byla dána i neodůvodněná nerovnost mezi těmito osobami a ostatními bývalými vojáky z povolání a že by toto zákonné ustanovení [článek II odst. 2] odporovalo článku 1 Listiny základních práv a svobod.

(...) soud shodně s žalobci má za to, že příspěvek má plnit i funkce další. Přisvědčit je třeba i tomu, že zákon bez zřejmého důvodu evidentně znehodnotil v každém případě přinejmenším dobu, kterou žalobci odsloužili u bojových útvarů, nicméně ani tyto věcné argumenty nemění nic na tom, že rozhodnutí žalovaného zákon neporušilo.“

25. Dne 21. května 1998 Vrchní soud v Olomouci zrušil rozhodnutí Ministerstva obrany a vojenského úřadu sociálního zabezpečení, jimiž v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 8. října 1996 došlo k pozastavení výplaty výsluhového příspěvku bývalému vojenskému soudci J. H., který souhlasil se svým přidělením k Vrchnímu soudu v Praze počínaje 1. lednem 1994. Soud vrátil věc příslušným orgánům a poznamenal zejména, že dotčená rozhodnutí nevycházela z ustanovení právních předpisů, ale odvolávala se na nález Ústavního soudu, který nemůže zákon nahradit, ale pouze stanoví, jak jej interpretovat v souladu s Ústavou.

26. Dne 3. července 1998 zamítl čtvrtý senát Ústavního soudu ústavní stížnost podanou bývalým vojenským soudcem I. Z. ohledně pozastavení výplaty výsluhového příspěvku. Jelikož byl vázán nálezem pléna ze dne 8. října 1996, rozhodl o tom, že nedošlo k porušení žádného základního práva I. Z. zaručeného Ústavou.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

A. Ústava České republiky přijatá dne 16. prosince 1992, jež nabyla účinnosti dne 1. ledna 1993

27. Podle článku 10 jsou ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem.

28. Podle článku 89 odst. 2 jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby.

29. Článek 93 odst. 1 stanoví, že soudce je jmenován do funkce prezidentem republiky bez časového omezení. Své funkce se ujímá složením slibu.

30. Článek 110 stanoví, že do 31. prosince 1993 tvoří soustavu soudů též vojenské soudy.

B. Listina základních práv a svobod přijatá dne 16. prosince 1992, jež nabyla účinnosti dne 1. ledna 1993¹

31. Článek 1 kromě jiného stanoví, že lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech.

32. Podle článku 3 odst. 1 se základní práva a svobody zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

33. Podle článku 11 odst. 4 je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné pouze ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

34. Článek 36 stanoví, že každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak.

C. Zákon č. 29/1993 Sb. ze dne 22. prosince 1992 o některých dalších opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, jež nabyl účinnosti dne 1. ledna 1993

35. Podle článku 1 ti soudci Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky, kteří jimi byli ke dni 31. prosince 1992, se stávají soudci přidělenými k výkonu funkce k Nejvyššímu soudu České republiky, pokud s tím souhlasí.

36. Článek 2 odst. 1 stanoví, že soudci vojenských soudů České a Slovenské Federativní Republiky, kteří jimi byli ke dni 31. prosince 1992, se stávají soudci vojenských soudů České republiky, pokud s tím souhlasí.

37. Podle článku 3 se soudci Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky a vojenských soudů České a Slovenské Federativní Republiky, kteří se stali soudci soudů České republiky podle čl. 1 a 2, se považují za soudce jmenované podle Ústavy České republiky.

D. Zákon č. 76/1959 Sb. ze dne 18. prosince 1959 o některých služebních poměrech vojáků, jež nabyl účinnosti dne 1. května 1960

38. Podle § 26 odst. 1 písm. c) se ze služebního poměru vojáka z povolání propustí vojáci, pro něž není při snížení počtů ozbrojených sil nebo při jejich reorganizaci jiné služební zařazení.

39. Podle § 33 odst. 1 písm. c) náleží vojákům z povolání propuštěným ze služebního poměru podle § 26 odst. 1 písm. c) výsluhový příspěvek do 60 let věku ve výši 30 % platu, jestliže konali službu v ozbrojených silách po dobu nejméně 20 let. Tato výměra se zvyšuje za 21. a každý další ukončený rok služby o 1 % platu.

E. Zákon č. 335/1991 Sb. ze dne 19. července 1991 o soudech a soudcích, ve znění zákona č. 17/1993 Sb. ze dne 21. prosince 1992, jež nabyl účinnosti dne 1. ledna 1993

40. Podle § 53 odst. 1 (včleněného do čl. I zákona č. 17/1993 Sb.), soudci vojenských soudů a vojenského kolegia Nejvyššího soudu a (...) kolegií vrchních soudů jsou vojáky z povolání, a pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahují se na ně předpisy platné pro vojáky z

¹ Data jsou nesprávná. Pozn. překl.

povolání. Podle odstavce 2 tohoto paragrafu soudce vojenského soudu, vojenského kolegia Nejvyššího soudu a vojenských kolegií vrchních soudů nemůže být propuštěn z vojenské činné služby (...), jestliže předtím nebyl odvolán z funkce soudce, této funkce se nevzdal anebo nebyl této funkce zproštěn. Podle odstavce 3 se neužije ustanovení odstavce 2, je-li soudce propuštěn na vlastní žádost. Podle odstavce 4, pokud soudce, který byl propuštěn z vojenské činné služby podle odstavce 3, souhlasí s přidělením k určitému soudu téhož stupně, považuje se tento souhlas za souhlas s přidělením k určitému soudu podle § 34 odst. 1. Jinak jeho funkce zaniká.

41. Podle článku II odst. 5 ustanovení tohoto zákona, pokud se vztahují na činnost vojenských soudů a postavení vojenských soudců pozbývají účinnosti dnem 31. prosince 1993. Pokud k tomuto dni vojenský soudce souhlasí s přidělením k určitému soudu téhož stupně, považuje se tento souhlas za souhlas s přidělením k určitému soudu podle § 34 odst. 1. Jinak jeho funkce zaniká.

F. Zákon č. 304/1993 Sb. ze dne 7. prosince 1993, kterým se mění a doplňuje zákon č. 391/1991 Sb., o platových poměrech soudců, státních notářů, justičních a notářských čekatelů, jež nabyl účinnosti dne 1. ledna 1994

42. Podle článku II odst. 1, pokud soudce vojenského soudu udělí souhlas s přidělením k určitému soudu a jeho služební poměr vojáka nezanikl propuštěním podle zvláštního předpisu (§ 26 zákona č. 76/1959 Sb.), zanikne jeho služební poměr vojáka dnem účinnosti tohoto zákona. Odstavec 2 stanoví, že pokud soudce vojenského soudu udělí souhlas s přidělením k určitému soudu, nepřísluší mu po dobu výkonu funkce soudce nárok na výplatu výsluhového příspěvku podle zvláštního předpisu (§ 33 zákona č. 76/1959 Sb.). Podle odstavce 3, zanikl-li soudci vojenského soudu služební poměr vojáka podle bodu 1, má nárok na výsluhový příspěvek za podmínek stanovených v bodu 2. Odstavec 4 stanoví, že pokud soudce vojenského soudu udělí souhlas s přidělením k určitému soudu, zaniká jeho nárok na odchodné podle zvláštního předpisu (§ 33a) zákona č. 76/1959 Sb.).

G. Zákon č. 283/1993 Sb. ze dne 9. listopadu 1993 o státním zastupitelství, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1994

43. § 35 odst. 1 stanoví, že prokurátoři a vyšetřovatelé prokuratury (včetně vojenské prokuratury) ustanovení do funkcí podle dosavadních předpisů se dnem účinnosti tohoto zákona považují za státní zástupce jmenované podle tohoto zákona do doby uvedené v odstavcích 3, 4 a 5 a tímto dnem končí jejich dosavadní pracovní nebo služební poměr. To neplatí, jestliže s tímto postupem projeví do 15 dnů ode dne účinnosti tohoto zákona nesouhlas. Státním zástupcům, kterým zanikl pracovní poměr podle předchozí věty, přísluší odstupné nebo odchodné podle zvláštního zákona.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K PŘEDBĚŽNÝM NÁMITKÁM VLÁDY

44. Vláda za prvé tvrdí, že stížnost je neslučitelná *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy, jelikož článek 1 Protokolu č. 1 zaručuje pouze ochranu existujících majetkových práv. Podle názoru vlády čl. II zákona č. 304/1993 Sb. nepřímo pozměnil zákon č. 76/1959

Sb., neboť s účinností od 1. ledna 1994 (a tedy nikoli se zpětnou účinností), upravil právní podmínky, které dříve podmiňovaly nárok na výsluhový příspěvek. Od 1. ledna 1994 tak již stěžovatel neměl nárok na výplatu tohoto příspěvku, který získá až po zániku funkce soudce obecného soudu. Vláda tvrdí, že stát má právo kdykoli stanovit nezbytné podmínky pro přiznání nároku na příspěvek ze státního rozpočtu; věc proto nemá nic společného s porušením práva ze strany státu na pokojné užívání majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1.

45. Stěžovatel s tímto argumentem nesouhlasí a tvrdí, že získal nárok na výsluhový příspěvek již v okamžiku svého vstupu do armády v roce 1972. Nedovolává se tedy nároku na nabytí určitého majetku, ale práva na ochranu nabytého a stávajícího majetku.

46. Soud konstatuje, že příslušné vnitrostátní předpisy, a to zejména § 33 odst. 1 písm. c) zákona č. 76/1959 Sb., přiznávají stěžovateli nárok na výsluhový příspěvek. Tento článek platil i 31. prosince 1993, kdy nabylo účinnosti propuštění stěžovatele z armády nařízené ministrem obrany dne 28. září 1993. Rozhodnutím ze dne 27. ledna 1994 vojenský úřad sociálního zabezpečení v Praze také přiznal stěžovateli nárok na tento příspěvek a specifikoval jeho výši i dobu výplaty. Soud tedy míní, že nárok stěžovatele na výsluhový příspěvek, jenž je majetkovým právem ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1 (viz rozsudek ve věci *Gaygusuz proti Rakousku* ze dne 16. září 1996, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí*, 1996-IV, str. 1142, odst. 41), byl dostatečně založen vnitrostátními orgány na základě platných předpisů.

Z tohoto důvodu se námitka vlády zamítá.

47. Vláda za druhé vznáší námitku nevyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy, jelikož stěžovatel nepodal ústavní stížnost na porušení článku 1 Protokolu č. 1 a článku 14 Úmluvy. Připouští, že Ústavní soud měl příležitost projednat obdobnou námitku v rámci stížnosti podané K. F., která byla dne 12. prosince 1996 zamítnuta. Podle vlády z toho však není možné vyvozovat, že případnou ústavní stížnost stěžovatele by stihl stejný osud, neboť § 23 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu připouští možnost, že senát dospěje k právnímu názoru odchylnému od předešlého právního názoru jiného senátu. V takovém případě dotyčný senát předloží otázku k posouzení plénu Ústavního soudu.

Pro vládu z toho vyplývá, že žalovaný stát dosud neměl příležitost zjistit, zda v této věci případně došlo k tvrzenému porušení práv stěžovatele, a zajistit jejich účinnou ochranu.

48. Ve své odpovědi se stěžovatel odvolává na rozhodnutí třetího senátu Ústavního soudu ze dne 7. března 1996, kterým navrhl plénu zrušit čl. II zákona č. 304/1993 Sb. s tím, že jej není možné odůvodnit veřejným zájmem. Tímto je podle něj prokázáno, že otázka slučitelnosti tohoto ustanovení s článkem 1 Protokolu č. 1 byla na vnitrostátní úrovni projednána.

Stěžovatel dále uvádí, že rozhodnutí vrchního soudu ze dne 28. března 1997, jímž byl osobně dotčen, bylo přezkoumáno čtvrtým senátem Ústavního soudu, jemuž I. Z. podal ústavní stížnost, která byla zamítnuta dne 3. července 1998. Stěžovatel poznamenává, že z tohoto zamítavého rozhodnutí prokazatelně vyplývá, že čtvrtý senát, jakož i ostatní senáty projednávající tuto otázku, se podle článku 89 odst. 2 Ústavy cítily vázány nálezem pléna Ústavního soudu ve věci K. F. Za těchto okolností by jeho vlastní ústavní stížnost neměla žádnou naději na úspěch.

49. Soud zde připomíná, že stěžovatel je povinen „využít obvyklým způsobem“ pravděpodobně účinných a dostatečných prostředků ke zjednání nápravy. Právní prostředky nápravy, o nichž hovoří vláda, kromě toho musí vykazovat určitý stupeň jistoty, a to v teorii i

v praxi, v opačném případě jim chybí zamýšlená dostupnost a účinnost a pak zůstává na žalovaném státu, aby prokázal, že tyto jednotlivé podmínky byly splněny (viz například rozsudek ve věci *Akdivar a ostatní proti Turecku* ze dne 16. září 1996, *Sbírka* 1996-IV, str. 1210, odst. 66 a 68).

50. Soud dále uvádí, že podle českého práva jsou soudci v otázkách předložených k rozhodnutí plénu Ústavního soudu vázáni zásadními nálezy pléna. Z tohoto hlediska poznamenává, že plénum Ústavního soudu zamítlo zrušení čl. II zákona č. 304/1993 Sb. – který tvoří jádro předmětu stížnosti stěžovatele – s tím, že existence dvou různých možných interpretací tohoto ustanovení, z nichž pouze jedna je v souladu s ústavními zákony a mezinárodními smlouvami, není dostatečným důvodem k jeho zrušení. Pokud jde o argument vlády, že opomenutí stěžovatele podat stížnost k Ústavnímu soudu znemožnilo této soudní instanci zjednat případně nápravu jeho situace, Soud poznamenává, že žádný nález tohoto soudu vydaný po podání stížnosti stěžovatele by nemohl být účinně takovou nápravu zjednat: případné pozastavení výplaty výsluhového příspěvku některým bývalým vojenským soudcům by směřovalo pouze do budoucna, čímž by se těmto ponechal užitek z již vyplacených částek.

51. Dle názoru Soudu za těchto podmínek vláda neprokázala, že ústavní stížnost stěžovatele by byla v tomto případě adekvátním a účinným právním prostředkem nápravy. K námitce ohledně nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy proto rovněž nelze přihlídnout.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 14 ÚMLUVY VE SPOJENÍ S ČLÁNKEM 1 PROTOKOLU Č. 1

52. Stěžovatel namítá, že pozastavení výplaty výsluhového příspěvku je diskriminačním zásahem do jeho vlastnického práva ve srovnání s ostatními vojáky z povolání, kteří jsou po svém odchodu z armády zaměstnáni jako státní zaměstnanci a tento příspěvek pobírají. Tvrdí zejména, že někteří bývalí vojenští soudci byli přiděleni k obecným soudům za stejných podmínek jako on sám, avšak pobírají příspěvek bez jakéhokoli omezení, a namítá, že neexistuje žádný objektivní a rozumný důvod pro toto rozdílné zacházení. Připomíná zejména případ šesti soudců Nejvyššího soudu, kteří nadále pobírali příspěvek dokonce i po vynesení nálezu Ústavního soudu ze dne 8. října 1996, dvou soudců, kteří nesouhlasili se svým přidělením k obecným soudům podle zákona č. 17/1993 Sb. a kteří se stali soudci obecných soudů až v roce 1994, a šesti prokurátorů pracujících jakožto soudci obecných soudů, na něž se zákon č. 17/1993 Sb. nevztahuje. Odvolává se také na sedm soudců vrchního soudu, kteří příspěvek pobírali až do vynesení výše uvedeného nálezu Ústavního soudu.

53. Stěžovatel poukazuje na článek 14 Úmluvy a článek 1 Protokolu č. 1, které znějí takto:

Článek 14 Úmluvy

„Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení.“

Článek 1 Protokolu č. 1

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.“

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

A. K použitelnosti článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1

54. Podle stálé judikatury Soudu článek 14 Úmluvy doplňuje ostatní normativní ustanovení Úmluvy a Protokolů. Neexistuje nezávisle na nich, neboť se uplatní pouze na „užívání práv a svobod“, jež zaručují. Může být jistě použit i tehdy, nedošlo-li k jejich porušení, a za těchto podmínek má samostatnou působnost, avšak nemůže být použit v případě, že skutkové posouzení sporu nespadá alespoň pod jedno z těchto výše uvedených ustanovení (viz například již citovaný rozsudek ve věci *Gaygusuz*, § 36).

55. V tomto případě vzhledem k závěru uvedenému v odstavci 46 Soud vyvozuje, že článek 14 Úmluvy je možné použít ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1.

B. K respektování článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1

a) Tvrzení stran

56. Vláda považuje část stížnosti založenou na namítané diskriminaci za zjevně neodůvodněnou. Poznamenává, že podle § 53 odst. 1 zákona č. 335/1991 Sb., soudci vojenských soudů a vojenského kolegia Nejvyššího soudu bývalé České a Slovenské Federativní Republiky byli vojáky z povolání a vztahovaly se na ně předpisy platné pro vojáky z povolání, zejména předpisy týkající se výsluhového příspěvku. Ústava České republiky, jež nabyla účinnosti dne 1. ledna 1993, v článku 110 předvíдалa zánik vojenských soudů. Vojenští soudci však měli možnost i nadále vykonávat funkci soudce obecných soudů. Zákon č. 17/1993 Sb., který novelizoval zákon č. 335/1991 Sb., tak na jedné straně umožnil, aby v průběhu roku 1993 došlo na vlastní žádost k uvolnění vojenských soudců, aniž by tito předtím byli odvoláni z funkce, s tím, že souhlasí-li takto uvolnění soudci s přidělením k určitému obecnému soudu téhož stupně, považuje se tento souhlas za souhlas s přidělením k určitému obecnému soudu podle § 34 odst. 1. Zákon na druhé straně umožnil v souladu s ustanovením čl. II odst. 5 snadný přestup k obecným soudům vojenským soudcům, kteří vykonávali svou funkci do zániku vojenských soudů dne 31. prosince 1993.

57. Pokud jde o výsluhový příspěvek vláda připouští, že soudci vojenských soudů, kteří opustili armádu na vlastní žádost v průběhu roku 1993, měli na výsluhový příspěvek nárok bez jakéhokoli legislativního omezení, přestože se rozhodli pokračovat ve výkonu funkce soudce. Z tohoto důvodu zákon č. 304/1993 Sb. změnil s účinností od 1. ledna 1994 zákonné podmínky pro nárok na výsluhový příspěvek vzhledem ke skutečnosti, že při zániku vojenských soudů měli bývalí vojenští soudci možnost vykonávat funkci soudce obecných soudů.

58. Vláda z toho vyvozuje, že úprava podmínek nároku na výsluhový příspěvek bývalých vojenských soudců provedená zákonem č. 304/1993 Sb. není zdrojem žádné diskriminace, neboť je logickým opatřením ve snaze zachovat stávající princip: bývalý vojenský soudce má nárok na výsluhový příspěvek až po skončení výkonu funkce soudce obecného soudu. Tak jako nebyl nárok na výplatu výsluhového příspěvku vojenskému soudci přiznán po dobu výkonu jeho funkce u vojenského soudu, není přiznán ani bývalému vojenskému soudci, který při zániku vojenských soudů souhlasil, že bude i nadále vykonávat funkci jako soudce obecného soudu.

59. Vláda připouští, že zákon č. 304/1993 Sb. výslovně neupravoval nárok na výsluhový příspěvek bývalých vojenských soudců, kteří v průběhu roku 1993 souhlasili s přidělením k obecným soudům podle § 54 odst. 3 zákona č. 335/1991 Sb., ve znění zákona č. 17/1993 Sb., a kteří již výsluhový příspěvek pobírali. Ze sdělení Ministerstva obrany ze dne 12. října 1998 však vyplývá, že vyplácení těchto příspěvků bylo pozastaveno. Kromě toho existují určité odchylky mezi různými skupinami bývalých vojáků z povolání. Vláda však míní, že tyto odchylky jsou v souladu s požadavky článku 14 Úmluvy, neboť se zakládají na objektivním a rozumném odůvodnění.

60. Co se týče bývalých vojáků z povolání, jako jsou lékaři, veterináři, technici a pracovníci ostatních profesí, pobírající daný příspěvek, vláda je toho názoru, že mezi nimi a bývalými vojenskými soudci, kteří se stali soudci obecných soudů, neexistuje žádná nerovnost, která by zakládala jakoukoli diskriminaci ve smyslu článku 14 Úmluvy. Přestože bývalí vojáci z povolání patří do této skupiny nalézají v občanském sektoru zaměstnání bez větších potíží, museli vyvinout osobní iniciativu, neboť nepožívali stejných výhod jako vojenští soudci, na něž se vztahovala legislativní záruka, že i nadále budou vykonávat své funkce v rámci obecných soudů.

61. Pokud jde o bývalé vojenské soudce, kteří armádu opustili na vlastní žádost, aniž by souhlasili s přidělením k určitému soudu podle zákona č. 17/1993 Sb., a kteří se stali soudci obecných soudů až později a z vlastní iniciativy, vláda míní, že výplata příspěvku této skupině soudců je odůvodněna tím, že tito soudci museli projít obvyklým řízením stanoveným zákonem pro uchazeče o funkci soudce. Je toho názoru, že zákonodárce nemohl předvídat, kteří z bývalých vojenských soudců se budou v budoucnu ucházet o funkci soudce obecných soudů. Vláda v této souvislosti zdůrazňuje, že výplata příspěvku této skupině bývalých vojenských soudců nebyla nikdy před vnitrostátními soudy zpochybněna.

62. Podle názoru vlády rovněž neexistuje žádná nerovnost mezi bývalými vojenskými soudci a bývalými vojenskými prokurátory, kteří daný příspěvek pobírají. Vláda se v této souvislosti odvolává na závěry Ústavního soudu v nálezu ze dne 8. října 1996 a podotýká, že výplata příspěvku bývalým vojenským prokurátorům, kteří souhlasili s přidělením k soudům, je odůvodněna radikální změnou povolání, závislou na oficiálním jmenování prezidentem republiky, jež jim nebyla zákonem zaručena.

63. Stěžovatel poznamenává, že stanovisko vlády uvádí pouze jistotu zaměstnání bývalých vojenských soudců s odvoláním na názor pléna Ústavního soudu, aniž by však odpovědělo na otázku, proč zákonodárce a výkonná moc připustili situaci, kdy je s fakticky a právně rovnocennými osobami zacházeno rozdílně. Podle jeho názoru není tvrzení vlády vůbec založeno na objektivním a rozumném zdůvodnění.

64. Stěžovatel upozorňuje, že zákon č. 17/1993 Sb., který stanovil zánik vojenských soudů k 31. prosinci 1993, určil v § 53 a v čl. II odst. 5 podmínky, za kterých vojenský soudce mohl přejít k obecnému soudu. Vojenští soudci tedy přešli k obecným soudům na základě těchto dvou ustanovení zákona. Ministerstvo spravedlnosti, které se snažilo upřít alespoň části vojenských soudců příspěvky spojené s odchodem z armády, však nechalo schválit čl. II zákona č. 304/1993 Sb., přestože v tomto období již někteří bývalí vojenští soudci a prokurátoři byli přiděleni k obecným soudům a pobírali dotyčné přídatky.

65. Stěžovatel je toho názoru, že v současné době alespoň třicet pět bývalých vojenských soudců a prokurátorů přidělených k obecným soudům pobírá výsluhový příspěvek, na rozdíl od dvaceti čtyř bývalých vojenských soudců, jimž bylo vyplácení příspěvku pozastaveno na základě čl. II zákona č. 304/1993 Sb. Poznamenává, že oproti tvrzení vlády nebylo po vydání nálezu Ústavního soudu ze dne 8. října 1996 vyplácení

příspěvku pozastaveno bývalým soudcům vojenského kolegia Nejvyššího soudu, kteří byli přiděleni k obecným soudům na základě § 53 zákona č. 17/1993 Sb. Stěžovatel zdůrazňuje skutečnost, že nález neměl žádný skutečný vliv na odstranění nerovností mezi bývalými vojenskými soudci. Kromě toho se domnívá, že nález Ústavního soudu nemůže představovat právní důvod, na jehož základě by bylo možné pozastavit výplatu příspěvku, neboť tento soud nevytváří nové právo nebo zákony a jeho úloha je pouze „negativní“ a spočívá v rušení zákonných ustanovení. V této souvislosti se odvolává na rozhodnutí ze dne 21. května 1998, jímž vrchní soud zrušil rozhodnutí pozastavit výplatu příspěvku bývalému soudci vojenského kolegia vrchního soudu. V tomto rozhodnutí vrchní soud konstatoval, že nález Ústavního soudu nenahrazuje zákon, neboť tato vysoká soudní instance rozhoduje pouze o jeho interpretaci v souladu s ústavou, a dále, že k pozastavení výplaty příspěvku může dojít pouze na základě zákona.

66. Stěžovatel se tak domnívá, že není možné odstranit napadanou nerovnost tím, že určité skupiny osob budou zbaveny zaručených práv v souladu s přáním vlády, ani jakoukoli interpretací čl. II zákona č. 304/1993 Sb., jakkoli může být v souladu s Ústavou. Podle jeho názoru toto ustanovení postihuje specifickou skupinu bývalých vojenských soudců, totiž těch, kteří souhlasili s přidělením k obecným soudům podle čl. II odst. 5 zákona č. 17/1993 Sb. Pozastavení výplaty příspěvku ostatním skupinám bývalých vojenských soudců by představovalo nové porušení článku 14 Úmluvy.

67. Stěžovatel zpochybňuje argument vlády, podle něhož zákonodárce nemohl předvídat, kteří z bývalých vojenských soudců se budou ucházet o funkci soudce obecných soudů. Podle jeho názoru se jedná o zanedbatelný počet osob. Výslovně naopak zdůrazňuje, že Ministerstvo spravedlnosti započalo s přípravou čl. II zákona č. 304/1993 Sb. v situaci, kdy již řada bývalých vojenských soudců a prokurátorů přešla k obecným soudům při zachování výsluhového příspěvku a bylo tedy zřejmé, že zákon zasáhne pouze zbývající část vojenských soudců.

68. Stěžovatel také nesouhlasí s tvrzením vlády, podle něhož je výplata příspěvku bývalým vojenským prokurátorům odůvodněna radikální změnou jejich povolání. Podle jeho názoru přechod z funkce prokurátora do funkce soudce, v minulosti velmi častý, nevyvolává žádné pracovní problémy.

69. Stěžovatel konečně tvrdí, že otázka výplaty příspěvku bývalým soudcům vojenských kolegií nebyla vyřešena ani po vydání nálezu Ústavního soudu dne 8. října 1996. Tvrdí, že soudců bývalého vojenského kolegia Nejvyššího soudu se pozastavení výplaty jejich příspěvku nikdy nedotklo. Tím byli postiženi pouze soudci bývalého vojenského kolegia vrchního soudu, a to pouze dočasně, neboť rozhodnutí o pozastavení výplaty bylo Vrchním soudem v Olomouci dne 21. května 1998 pro nezákonnost zrušeno.

b) Hodnocení Soudu

70. Podle judikatury Soudu je rozlišování považováno za diskriminační ve smyslu článku 14, pokud „postrádá objektivní a rozumné zdůvodnění“, tzn. pokud nesleduje „legitimní účel“ nebo není dán „vztah přiměřenosti mezi použitými prostředky a sledovaným účelem“. Smluvní státy navíc mají určitý prostor pro uvážení při určování, zda a v jaké míře některé odlišnosti ospravedlňují rozdílné zacházení v situacích, které jsou v ostatních aspektech obdobné (viz zejména výše uvedené rozhodnutí ve věci *Gaygusuz*, § 42, a rozhodnutí ve věci *Larkos proti Kypru* [VS], č. 29515/95, § 29, ESLP 1999-I).

71. V daném případě vláda připouští, že existují minimálně dvě kategorie bývalých vojáků z povolání, kterým je nadále vyplácen výsluhový příspěvek: jedná se o bývalé

vojenské soudce, kteří se v průběhu roku 1994 stali soudci obecných soudů, a o bývalé vojenské prokurátory, kteří se rovněž stali soudci obecných soudů. Vláda sice tvrdí, že výplata výsluhového příspěvku byla pozastavena u jiné kategorie bývalých vojenských soudců, nepředkládá ovšem žádný dokument osvědčující podmínky tohoto pozastavení, ani počet dotčených soudců. V každém případě však žádné pozastavení po 1. lednu 1994 nemůže napravit situaci, k níž došlo v období od 1. ledna do 31. prosince 1993, během něhož mohli vojenští soudci opustit armádu z vlastní vůle a být přiděleni k obecným soudům, a přitom jim byl vyplácen výsluhový příspěvek. Sdělení vlády vzbuzuje pochybnosti o to více, že rozsudkem ze dne 21. května 1998 Vrchní soud v Olomouci zrušil rozhodnutí, na jejichž základě byla pozastavena výplata výsluhového příspěvku bývalému vojenskému soudci.

72. Pokud se jedná o bývalé vojenské prokurátory, vláda je toho názoru, že jejich přechod k povolání soudců obecných soudů představuje radikální změnu. Soud není touto úvahou zcela přesvědčen, poněvadž právní kvalifikace a znalost práva, které jsou požadovány pro výkon povolání prokurátora, jsou totožné s požadavky na povolání soudce.

73. Z tvrzení stran vyplývá, že došlo nepochybně k rozdílnému zacházení, pokud se jedná o vyplácení výsluhového příspěvku různým kategoriím bývalých vojáků. Soud dále připomíná, že ne každé rozdílné zacházení znamená bez dalšího porušení článku 14 Úmluvy. Je třeba prokázat, že osoby nacházející se v tomto případě v obdobných nebo srovnatelných situacích těží z přednostního zacházení a že pro toto rozlišování není žádné objektivní či rozumné zdůvodnění (rozsudek ve věci *Stubbings a ostatní proti Spojenému království* ze dne 22. října 1996, *Sbírka* 1996-IV, § 72).

74. Soud si je vědom, že žalovaný stát hledá ospravedlnění pro rozdílné zacházení, k němuž v daném případě došlo, přičemž hovoří o problémech, jež mohly potkat jednotlivé kategorie bývalých vojáků při změně povolání po jejich odchodu z armády a o míře osobního úsilí a iniciativy, které museli při této příležitosti vyvinout. Toto alespoň vyplývá z argumentace vlády ohledně pozastavení vyplácení příspěvku bývalým vojenským soudcům, kteří zůstali v armádě až do 31. prosince 1993 a přímo nastoupili k obecným soudům a těžili přitom z jistoty zaměstnání jakožto soudci a tím i z automatického pracovního zařazení. Vláda dále zdůrazňuje zájem na zachování principu, že pokud nebylo přiznáno právo na vyplácení výsluhového příspěvku vojenskému soudci během výkonu jeho funkce vojenského soudce, nemá být přiznáno ani bývalému vojenskému soudci, který po zrušení vojenských soudů souhlasil s dalším výkonem funkce v rámci obecného soudu.

75. Soud se domnívá, že osobní úsilí a iniciativa, které byly vyvinuty při hledání zaměstnání, jsou kritéria již z povahy věci subjektivní a nemohou sloužit k ospravedlnění rozdílů v zacházení mezi osobami nacházejícími se v obdobných situacích. Avšak i kdybychom brali v úvahu prostor pro uvážení, který má stát k dispozici v oblasti kontroly svého majetku, vláda neuvedla žádný další argument, který by byl schopen ospravedlnit tuto diskriminaci ve světle požadavků článku 14 Úmluvy a přesvědčit Soud.

76. Soud se proto domnívá, že rozdíl v zacházení při vyplácení výsluhového příspěvku mezi jednotlivými kategoriemi bývalých vojáků a tím spíše mezi bývalými vojenskými soudci, jehož obětí byl i stěžovatel, nespočívá na žádném „objektivním a rozumném zdůvodnění“.

K porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1 tedy došlo.

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1

77. Jelikož Soud již výše rozhodl o tom, že došlo k porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1, nepovažuje za nutné přezkoumat část stížnosti týkající se samotného článku 1 Protokolu č. 1.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

78. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Škoda

79. Stěžovatel požaduje částku 473 703 korun českých (Kč), tj. 16 335 euro (EUR) jako náhradu materiální škody. Uvádí, že tato částka odpovídá výši výsluhových příspěvků, které by mu byly vyplaceny od 1. ledna 1994 do 30. června 2000.

Kromě toho tvrdí, že utrpěl morální a společenskou újmu z důvodu trvající nerovnosti, kterou pocítuje ve svém povolání vůči svým bývalým kolegům, kteří mají nárok na výsluhový příspěvek, ačkoli se nacházejí v téže situaci. Přesto ponechává na Soudu, aby rozhodl, zda je jeho návrh na náhradu morální újmy oprávněný, a aby stanovil výši náhrady.

80. Vláda se domnívá, že důvody ospravedlňující poskytnutí náhrady za morální újmu stěžovateli ze stížnosti jasně nevyplývají.

81. S ohledem na judikaturu Soudu v této oblasti a na příslušné ekonomické údaje poskytnuté stranami má Soud za to, že lze souhlasit s částkou 16 335 EUR, kterou stěžovatel požaduje jako hodnotu materiální škody utrpěné do 30. června 2000. Vzhledem k času, který od té doby uplynul, mu Soud z tohoto titulu přiznává částku 20 000 EUR. Tato částka bude přepočítána na české koruny podle kurzu platného ke dni úhrady.

Soud se domnívá, že konstatování porušení Úmluvy poskytuje dostatečné spravedlivé zadostiučinění za morální újmu, kterou mohl stěžovatel z důvodu uvedeného porušení Úmluvy utrpět.

B. Náklady a výlohy

82. Stěžovatel nepožaduje náhradu nákladů a výloh. Soud má za to, že o tomto bodě není nutné rozhodovat.

C. Úroky z prodlení

83. Soud se domnívá, že sazba úroků z prodlení má být odrazem jeho rozhodnutí o přijetí euro za referenční měnu. Miní, že je vhodné stanovit jako obecné pravidlo, že sazba úroků z prodlení z dlužných částek vyjádřených v euro se má zakládat na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *zamítá* předběžné námitky vlády;

2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1;
3. *rozhoduje*, že není nutné projednávat část stížnosti zakládající se na samotném článku 1 Protokolu č. 1;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má uhradit stěžovateli ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se rozsudek stane konečným podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 20 000 EUR (dvacet tisíc euro) jako náhradu materiální škody. Tato částka bude přepočítána na národní měnu žalovaného státu podle kurzu platného ke dni úhrady. Žalovaný stát má rovněž povinnost uhradit každou případnou částku dlužnou jako daň;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navýšena o prostý úrok se sazbou rovnající se úrokové míře marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *rozhoduje*, že konstatování porušení Úmluvy poskytuje dostatečné spravedlivé zadostiučinění za morální újmu, kterou stěžovatel utrpěl.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a písemně sděleno dne 26. listopadu 2002 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

T. L. EARLY
zástupce tajemnice

J.-P. COSTA
předseda